

СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ СУЧАСНИХ ЕКОПОСЕЛЕНЬ

Денисенко П.А., асистент, Біленко В.О., студент
Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

Протягом останнього сторіччя у світовому господарстві кардинально змінилися обсяги та структура споживання населенням Землі матеріальних благ та послуг. Попит людства збільшився зі збільшенням населення та індивідуального споживання ресурсів планети. Сучасний спосіб життя соціуму швидко призводить до погіршення соціальної, економічної та екологічної сфери життя людини.

Одним зі способів зменшення екологічного регресу є створення екопоселень. Міські або сільські спільноти, що намагаються чинити мінімальний вплив на довкілля – це і є екологічні поселення. Там екологічно будують, використовують альтернативну енергію, харчуються за рахунок органічного сільського господарства. Важливим тут буде не лише екологічний аспект, а й соціальний (комфортне життя людини, можливість будь-коли залишити поселення) та економічний (економічна сталість спільноти, забезпечення зайнятості жителів). Серед основних ознак екопоселення [1] можна окремо виділити:

- стабільне за чисельністю та здорове населення, яке має колективну етику збереження своєї культури, історії, традицій та природних ресурсів для майбутніх поколінь та, відповідно, утримують свої потреби в межах, які визначає сталий розвиток;

- керівні органи, що проводять екологічно-орієнтовану економіку, що ґрунтується на забезпеченні сталого врожаю та збереженні місцевих природних ресурсів;

- отримання максимально можливого прибутку від урожаю і використання природних ресурсів на основі місцевого контролю впровадження та адаптації відповідних технологій;

- готовність ділитися надлишковою продукцією та культурними надбаннями з сусідніми регіонами та, водночас, запобігати поширенню на них забруднення.

В якості прикладу світового досвіду екопоселень можна навести «Місто сонця» одного латвійського мільйонера в околицях м. Цесіс. Згідно з умовами проекту, всі будинки, а їх 300 на території 30000 га лісу, зведені з екологічно чистих матеріалів. Всі будинки в Amatsciems оснащені центральною каналізацією, прокладеною під корінням сосен і ялин, високошвидкісним Інтернетом і електроенергією. Обігріваються будинки в основному теплом від землі – у кожному будинку є геотермальний тепловий насос зі свердловиною 90-100 м, що перетворює енергію землі в

теплоенергію. Цієї теплоенергії круглий рік достатньо для обігріву будинку та підігріву гарячої води. І тільки в холодні зимові дні жителі вдаються до розпалу каміну, яким оснащено кожен будинок. Багато відомих архітекторів вже визнали Amatsiems пам'яткою культури майбутнього [2].

Щодо України, то Сумщину взагалі можна вважати колискою українських екопоселень. Ще сто років тому тут було реалізовано унікальний соціально-економічний феномен. На окремо взятій території (нині – Ямпільський район Сумської області), близько півстоліття проіснувало створене філософом і соціальним практиком Миколою Миколайовичем Неплюєвим Хрестовоздвиженське трудове братство, яке є прообразом сучасних сталих громад. У Братстві було створено механізм відтворення фізичних і духовних сил (відбір при вступі до Братства, в тому числі і за критерієм здоров'я, фізичні навички розвивалися в школі, практикувалися «фізкультурні втіхи», правильна організація праці, відпочинку) [3]. Наразі в Сумській області діє екопоселення Хильково, що розташоване у Лебединському районі (25-30 км від Сум), в якому проживає 25 сімей, 3 з яких – постійно. Попри специфічний і не завжди зрозумілий городянам світогляд, поява екопоселень в Україні – цікава тенденція, що свідчить про потребу, бажання та можливість українців змінити своє життя, стати відповідальним за свою життєдіяльність.

Із наведених прикладів можна виокремити три основні передумови поширення цього явища: екологічну грамотність, здоров'я потенціальних мешканців та наявність ресурсів для впровадження в життя останніх науково-технічних розробок у сфері природокористування – тобто певною мірою комбінацію людського та фінансового капіталу. При співіснування певної кількості достатньо підготовлених в плані здоров'я та екологічної грамотності ентузіастів переважає перша складова. В альтернативному варіанті масштабних інвестиційних проєктів впровадження сучасних технологій будівництва, спрямованих на збереження природи, складова фізичної підготовки мешканців грає менш визначальну роль, але рівень освіти та готовності використовувати дорогі сучасні технології стає вирішальним разом із фінансовими можливостями.

1. Sustainable communities. The Global Development Research Center // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gdrc.org/sustdev/inn-comm/related-1.html>.

2. «Город Солнца» - Амацциемс // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://amatciems.lv/rus/ideja.html> – Назва з екрану.

3. Авдасёв В.Н. Социально-экономические основы Кресто-воздвиженского трудового братства / В.Н. Авдасёв // Механізм регулювання економіки. – 2009. – №1. – С. 20, 22-23, 25.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 1. – С. 80-82.